Månedens tema: Forvaltningens filter – Når systemets antagelser trumfer virkeligheden

Ugesammendrag – Uge 45: Myten om "ressourcer i hjemmet" og facadens pris

I november dykker vi ned i maskinrummets største faldgruber og stiller skarpt på, hvordan sagsbehandlere forveksler privat nørderi med reel arbejdsevne, samt hvordan systemets antagelser overskriver den neurologiske virkelighed. Når forvaltningen bygger sine sager på overfladiske observationer og gætteri om borgerens hobbyer, undermineres retssikkerheden. Ugens faglige analyser og nedslag er her samlet i et overblik.

1. Myten om "ressourcer i hjemmet": Hvorfor skærmet fordybelse ikke er arbejdsevne

I forvaltningens maskinrum eksisterer en udbredt antagelse om, at timevis af fordybelse foran computeren i eget hjem kan sidestilles med ordinær arbejdskapacitet.

- **Selvvalgt kontrol versus eksterne krav:** Hjemlig fordybelse foregår i et 100 % skærmet miljø uden uforudsigelige sanseindtryk, støj, relationelle krav eller tidsfrister. Det ordinære arbejdsmarked stiller krav om sensorisk filtrering og omstillingsparathed – netop de funktioner, der belastes ved autisme.
- **Nørderi som neurologisk selvregulering:** Intens interessefordybelse er ikke et overskudsfænomen, der kan konverteres til et 8–16 job. Det fungerer som en nødvendig overlevelsesstrategi og en kognitiv ventil, der genopretter balancen i et overbelastet nervesystem.
- **Kravet om realistiske arbejdsvilkår:** Efter retssikkerhedslovens principper og Ankestyrelsens praksis skal arbejdsevnen altid måles i forhold til det ordinære arbejdsmarked. En teoretisk evne til at udføre en isoleret opgave i et lydisoleret soveværelse udgør ikke en reel arbejdsevne.
- **Afmontering af skøn med rå data:** Sagsbehandlerens gætteri om private hobbyer må aldrig stå uimodsagt i ressourceprofilen. De sensoriske rammer og den efterfølgende restitutionstid skal dokumenteres skriftligt, så antagelser erstattes af faktuelle kendsgerninger.

2. Computerbrug som falsk målestok: Hvorfor skærmtid ikke kan veksles til et 8–16 job

Når forvaltningen ser en autistisk borger administrere en hjemmeside, skrive tekster eller bruge computeren om natten, konkluderes det ofte forhastet, at der findes en restarbejdsevne til et kontorjob.

- **Fraværet af uforudsigelige krav:** Ved computeren derhjemme bestemmer borgeren selv pauser, belysning, lydniveau og arbejdstempo. På en ordinær arbejdsplads dikteres rammerne af eksterne faktorer såsom telefoner, kolleger og afbrydelser, der dræner kognitiv energi.

- **Fleksibilitet over for faste tidsrammer:** Hjemmeaktiviteter kan afbrydes i det sekund, overbelastningen melder sig, og genoptages, når nervesystemet tillader det. Et ordinært job kræver vedvarende fremmøde og stabilitet på faste tidspunkter – uanset dagsform og sansetryk.

- **Prisen bag skærmen er usynlig for systemet:** Sagsbehandleren ser kun det færdige produkt (et opslag, en kode eller en tekst), men ser ikke de efterfølgende dage med lammende udmattelse, isolation og sensorisk nedsmeltning, som fordybelsen koster.

- **Fastholdelse af lovens definition:** Arbejdsevne handler efter beskæftigelseslovgivningen ikke om at kunne udføre en isoleret opgave i et beskyttet miljø, men om at kunne fungere under normale krav til tempo, fremmøde og samarbejde.

3. Det 30-minutters møde: Hvorfor forvaltningens øjebliksbillede er en illusion

Når en autistisk borger møder velforberedt og fattet op på jobcentret, noterer sagsbehandleren jævnligt, at borgeren fremstår velfungerende og uden synlige vanskeligheder, hvorefter ressourcer antages at være til stede.

- **Maskeringens ekstreme omkostning:** Evnen til at holde sammen på sig selv under et kortvarigt møde er ikke et bevis på overskud. Det er et resultat af massiv kompensation og overbelastning, som trækker på et nervesystem i absolut alarmberedskab.

- **Den usynlige regning i hjemmet:** Hvad forvaltningen ser på 30 minutter, afspejler ikke hverdagen. De ser ikke de efterfølgende dage eller uger, hvor borgeren må isolere sig i et mørklagt rum, lammet af sensorisk nedsmeltning og kognitiv udmattelse.

- **Kravet om et helhedsorienteret oplysningsgrundlag:** Efter officialprincippet må en myndighed ikke bygge sine afgørelser på overfladiske indtryk fra et enkelt møde. En retvisende vurdering kræver dokumentation for det samlede døgnbillede, herunder borgerens reelle restitutionstid og funktionsniveau.

- **Skriftlig modvægt til det visuelle bedrag:** Forlad dig aldrig på, at sagsbehandleren selv gennemskuer maskeringen. Indsend altid et skriftligt modnotat umiddelbart efter mødet, der redegør nøgternt for den fysiske og kognitive kvittering, fremmødet har kostet.